

Отже, підсумовуючи сказане, можна зазначити таке. Держава повинна активно впливати на інституційне середовище в економіці, позаяк спонтанна селекція інститутів, як переконливо показує еволюційна теорія, далеко не завжди відбирає ліпші, оптимальні варіанти. Навпаки, вона може зміцнити такі інститути, які суперечать інтересам суспільства. Найсерйозніших зусиль в інституційному будівництві має бути докладено державою у сфері малого бізнесу, де економічні агенти через свою роз'єднаність і незначний економічний потенціал окремих членів співтовариства не можуть серйозно впливати на зміну правил гри на свою користь, особливо в умовах високої монополізації економіки, що зберігається. Розвиток малого бізнесу в Україні наочно доводить, що успішно здійснювати його потенціал для створення ефективної розумно регульованої економіки, можна лише спираючись на величезний досвід держав економічної прем'єр-ліги, з неодмінною адаптацією їхніх досягнень до української дійсності, в якій колосальна роль належить інститутам, котрі завжди зазнаватимуть впливу величезної історичної спадщини.

Література

1. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. — К.: Товариство «Знання», КОО, 2001. — 277 с.
2. Черниш О. В. Міжнародний досвід підтримки і розвитку малого бізнесу. Фінанси України. — 1999. — № 1. — С. 114—117.

УДК 351.711

О. В. Ольшанський

ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ МІСТА: СПРЯМОВАНІСТЬ НА ВИХІД ІЗ КРИЗОВОГО СТАНУ

Сучасні умови розвитку України, як відомо, характеризуються фінансово-економічною кризою, яка охопила більшість країн світу, що негативно впливає на стан міської економіки, суттєвим сектором якої є місцеве господарство, представлене підприємствами різних форм власності, у тому числі комунальної.

Певні проблеми, що виникають у процесі життєдіяльності територіальних громад у значній мірі обумовлені неефективним

управлінням місцевою владою комунальним господарством міста, підприємства якого, як правило, є низькорентабельними, а сьогодні — навіть збитковими. Процес ефективного управління об'єктами комунальної власності потребує від органів місцевого самоврядування значних зусиль на предмет постійного пошуку шляхів підвищення ефективності управління комунальною власністю.

Питання відносин комунальної власності міста знаходяться в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: В. Алексєєва, В. Бабасва, В. Мамонової та ін. [1—3]. Разом з тим, залишається актуальною проблема підвищення ефективності управління об'єктами права комунальної власності, що обумовлено гострою потребою суспільства в застосуванні нових та вдосконаленні вже існуючих методів управління такими об'єктами, що мають достатньо неоднорідну структуру та спрямовані на задоволення соціально значимих інтересів населення, зокрема у сфері житлово-комунального господарства.

За допомогою SWOT-аналізу, який останнім часом достатньо широко застосовується у муніципальному менеджменті, виявлено сильні та слабкі сторони розвитку системи управління комунальною власністю міста Северодонецьк Луганської області, а також можливості та загрози, що можуть виникнути з боку зовнішнього оточення. При цьому встановлено такі слабкі сторони комунальних підприємств: незадовільний стан об'єктів комунальної власності, перш за все житлового фонду; збитковість підприємств комунальної форми власності; низька ефективність роботи житлово-експлуатаційних підприємств; недостатня кількість коштів, що виділяються з міського бюджету на утримання комунальної власності; низька заробітна плата кадрів, матеріальна незацікавленість кадрів; відсутність у персоналу навиків стратегічного управління; відсутність застосування такого методу управління комунальними підприємствами як надання їх у концесію.

За результатами проведеного аналізу зроблено визначено основні підходи до управління комунальною власністю, спрямовані на вихід відповідних підприємств з кризового стану, серед яких створення сприятливих умов для суб'єктів підприємницької діяльності, які орендують комунальне майно (можливість надання переваг при отриманні оренди), застосування концесії об'єктів комунальної власності тощо.

Окремої уваги при цьому заслуговує надання в концесію цілих майнових комплексів комунальних підприємств. Означений підхід до управління комунальною власністю почав застосовува-

тися місцевою владою в Україні нещодавно і поки що немає широкого розповсюдження, відсутній позитивний досвід надання в концесію цілісних майнових комплексів комунальних підприємств, що можна пояснити недосконалістю законодавства, нестачею обізнаних фахівців-практиків у цій сфері, відсутності широкого інформування населення про такий спосіб управління комунальною власністю, що, як наслідок, викликає негативну реакцію серед населення, оскільки концесія частіше за все асоціюється з приватизацією та погіршенням умов та якості надання послуг.

Проте для підвищення ефективності управління комунальними підприємствами саме їх надання в концесію може бути тим вирішальним кроком, який дозволить врятувати такі підприємства в умовах кризової ситуації та недостатності коштів місцевого бюджету.

Враховуючи незадовільний фінансовий стан комунальних підприємств, які надають послуги щодо теплопостачання, гарячого та холодного водопостачання та водовідведення, та значну ступень зносу основних засобів, які знаходяться на їх балансі, міською радою було прийнято рішення про надання в концесію цілісних майнових комплексів комунальних підприємств «Сєвєродонецькводоканал» та «Сєвєродонецьктеплокомун-енерго». Можна стверджувати, що це дозволить не лише залучити інвестиції у відновлення та модернізацію основних фондів, зберегти робочі місця, а також підвищити якість комунальних послуг.

Таким чином, підвищення ефективності управління комунальною власністю дозволяє досягнути головної мети місцевого самоврядування — якнайповніше та якісне задоволення потреб територіальної громади у послугах, що забезпечують її нормальну життєдіяльність, а також результативне функціонування всього господарського комплексу міста, вихід з кризового стану комунальних підприємств.

Література

1. *Алексєєв В. М.* Удосконалення управління комунальною власністю в Україні: організаційно-теоретичні засади / В. М. Алексєєв. — Чернівці: Технодрук, 2005. — 216 с.
2. *Бабаєв В. М.* Управління міським господарством: теоретичні та практичні прикладні аспекти: моногр. / В. М. Бабаєв. — Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2004. — 204 с.
3. *Мамонова В. В., Ольшанський О. В.* Корпоративний підхід в управлінні комунальними підприємствами / В. В. Мамонова, О. В. Ольшанський // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. — Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. — Вип. 3 (26). — С. 130—135.